

Kirkkonummen kunta

Dnro 8/11.01.00/2025

Lausunto Göran Hagelberg Oy:n ympäristölupahakemuksesta

Kirkkonummen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on pyytänyt lausuntoa Göran Hagelberg Oy:n ympäristölain mukaisesta lupahakemuksesta, jolla haetaan lupaa kalliokiviaineksen louhintaan ja murskaukseen Kirkkonummella kiinteistöllä 257–496–5–263.

Hankealue sijaitsee Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan alueella. Maakuntakaavassa hankealueen välittömään läheisyyteen on osoitettu viheryhteystarve (*Meiko-Porkkalanniemi*) ja maakunnallisesti merkittävä tie (*Kantatie 51*).

Hankealuetta koskevat myös maakuntakaavan yleiset määräykset, joista hankkeen kannalta keskeisimpiä ovat seuraavat:

- Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja alueidenkäytössä on otettava huomioon alueiden arvokkaat ominaispiirteet ja turvattava luonnon, maiseman ja kulttuuriympäristön arvot. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on tarkistettava viranomaispäätösten, inventointien tai rekisterien ajantasainen tieto arvokkaista alueista, kohteista ja yhteyksistä mukaan lukien alueiden ja kohteiden tarkemmat rajaukset.
- Laajat yhtenäiset luonnon- ja kulttuurimaisema-alueet tulee ottaa huomioon ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen, maa- ja metsätalouden ja niitä tukevien elinkeinojen kehittämisen sekä luonnon monimuotoisuuden ja virkistyskäytön kannalta. Laajojen, yhtenäisten rakentamattomien alueiden pirstomista ja pinta-alan pienentämistä on vältettävä erityisesti taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden ulkopuolisilla alueilla. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon Helsingin seudun viherkehän kokonaisuuden kehittäminen.
- Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon Natura 2000 -ohjelmaan kuuluvat tai siihen kuuluviksi ehdotetut alueet, turvattava alueiden yhtenäisyys, arvioitava suunnitelmasta alueelle kohdistuvat vaikutukset ja huolehdittava, ettei merkittävästi heikennetä niitä luonnonarvoja, joiden perusteella alue on ehdotettu tai sisällytetty

Natura 2000 -verkostoon.

Luontoarvojen selvitys ja vaikutusten arviointi

Maakuntakaavassa osoitettu ekologinen yhteys on aikaisemman lupakäsittelyn yhteydessä vaikuttanut alueen hankkeiden laajuuteen, sekä siihen, että lupa ottotoiminnalle on myönnetty määräaikaisena. Vaasan hallinto-oikeuden päätöksessä todettiin, että luontoarvoja sisältävien kohteiden merkitys tulee arvioida uudelleen, kun lupaa alueelle haetaan. Päätöksessä on mainittu mm. Meiko-Lapträskin ja rannikon välinen alue.

Hanketoimija on teettänyt yhdessä kahden muun alueen hanketoimijan (Destia Oy:n ja Peab Industri Oy:n) kanssa yhteisen luontoarvojen selvityksen ja vaikutusten arvioinnin ympäristölupahakemuksia varten, sekä tulevien lupahakemusten liitteeksi. Selvityksessä on viitattu myös maakuntakaavassa osoitettuun ekologiseen yhteyteen.

Uudenmaan liitto pitää teetettyä selvitystä ja vaikutusten arviointia ekologisen yhteyden osalta puutteellisena ja riittämättömänä. Selvitys on laadittu suppealta alueelta, ottamatta huomioon maakunnallisen yhteyden muita mahdollisia toteutuskohtia ja niiden tilaa. Selvityksessä ei arvioida hankkeiden vaikututusta ekologisen yhteyden toimivuuteen osana laajempaa ekologista verkostoa, eikä sitä, onko nykyinen toiminta vaikuttanut ekologisen yhteyden toimivuuteen. Selvityksessä ei ole tunnistettu Meiko-Porkkalanniemen ekologisen yhteyden arvoa osana laajempaa verkostoa.

Uudenmaan liitto huomauttaa, että Meiko-Porkkalanniemen ekologinen yhteys on maakuntatasolla tunnistettu erityisesti huomioon otettavaksi yhteydeksi, jolle ei ole vaihtoehtoisia sijaintipaikkoja. Jäljellä olevien ekologista kytkeytyvyyttä tukevien alueiden säilyttäminen tämän yhteyden vaikutuspiirissä on siis erityisen tärkeää.

Lisäksi selvityksessä mainitaan, että se on laadittu Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi -oppaan (Mäkelä & Salo 2021) mukaan. Oppaasta on olemassa uudempi versio (2023), jota olisi ollut tarpeen käyttää.

Maakuntakaavan viheryhteystarve

Uudenmaan liitto haluaa tuoda esille maakuntakaavassa osoitettujen viheryhteystarvemeraintöjen osoittamisen perusteet ja tavoitteet sekä avata merkinnän tulkintaa.

Maakuntakaavan viheryhteystarvemeraintä osoittaa maakunnallisen ekologisen yhteyden yleispiirteisen sijainnin. Maakuntakaavan viheryhteystarvemeraintä suunnittelumääräyksen mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava, että merkinnällä osoitettu yhteystarve säilyy tai toteutuu tavalla, joka turvaa lajiston liikkumismahdollisuudet, virkistys- ja ulkoilumahdollisuudet sekä ylläpitää

maisema- ja luontoarvoja. Lisäksi viheryhteyden tarkkaa sijaintia ratkaistaessa on selvittettävä, että yhteydellä on edellytykset toimia osana laajempaa ekologista ja virkistysellistä verkostoa.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa maakunnalliset ekologiset yhteydet tulee tarkastella ja toteuttaa mahdollisimman laajoina ja ekologisesti laadukkaina, jatkuvina kokonaisuuksina kapeiden käytävämäisten rakenteiden sijaan. Maakuntatason selvityksessä Uudenmaan ekologiset verkostot Zonation-analyysien perusteella (2018) on tiedot maakunnallisista verkostoista ja yhteyksistä, myös Meiko-Porkkalanniemen osalta. Uudenmaan liitto korostaa, että on tärkeää selvittää luontoarvot, ekologiset yhteydet mukaan lukien, sekä suhteuttaa tiedot niistä maakuntakaavan muuhun tilanteeseen osana yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Tarkoituksena on maakunnallisten luontoarvojen ja toimivien ekologisten yhteyksien säilyttäminen.

Uudenmaan liitto painottaa viheryhteyksien merkitystä. Niiden huomioon ottamiseen on aiempaa enemmän tarvetta, sillä ilmaston muuttuminen osaltaan heikentää lajiston mahdollisuuksia säilyä nykyisissä elinympäristöissään. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen lisää tarvetta toimiville ekologisille yhteyksille. Ekologisen käytävän leveys tulee myös olla maakunnallisesti merkittävälle yhteydelle riittävä: yleensä toimivuus vaatii 500–1000 metriä, jotta käytävään kohdistuvalle reunavaikutukselle (ts. erilaiset häiriöt) herkemmatkin lajit pystyvät käyttämään yhteyttä.

Ekologisen yhteyden toteutumismahdollisuudet tulee varmistaa riittävän leveänä myös ihmisen aiheuttamille häiriöille herkempiä lajeja ajatellen. Ihmisen häiriövaikutuksen katsotaan, toiminnan luonteen mukaan, ulottuvan ainakin noin 250 m päähän häiriöalueilta.

Hankealueelle osoitetun, yleispiirteisen viheryhteystarvemerkin­nän tarkoittaman maakunnallisen ekologisen yhteyden toteutumisen kannalta on oleellista, että sekä hankealueen kohdalla oleva, että sen itäpuolelle jäävä n. 500 m levyinen metsäkaistale säilyvät. Molempiin kohdistuu nykytilassa jo häiriötä. Porkkalanniemen ja Meikon luonnon ydinalueiden välinen yhteyden toimivuus on tärkeää, eikä se kestä enempää heikennyksiä. Sen sijaan yhteyttä on tarpeen vahvistaa nykytilasta paremmaksi.

Lopuksi

Uudenmaan liitto toteaa, että lupaharkinnassa on kiinnitettävä erityistä huomiota toiminnan aikaisiin sekä toiminnan jälkeisiin toimenpiteisiin maakunnallisesti merkittävän ekologisen yhteyden turvaamiseksi. Meiko-Porkkalanniemen ekologinen yhteys on tunnistettu maakuntatasolla erityisesti huomioon otettavaksi yhteydeksi, jonka ekologista kytkeytyvyyttä tukevien alueiden säilyttäminen yhteyden vaikutuspiirissä on erityisen tärkeää.

Ottaen huomioon, että hallinto-oikeuden päätöksessä määräaikaaisuutta on perusteltu tarpeella arvioida toiminnan vaikutukset toiminta-alueen

länsipuolella sijaitsevaan ekologiseen yhteyteen uudelleen, on liiton näkemyksen mukaan selvitys riittämätön, ja sitä on lupaharkintaa varten tarpeen täydentää ja tarkentaa.

Mari Siivola
aluesuunnittelujohtaja

Jakelu

Kirkkonummen kunta
Uudenmaan liitto / Kirjaamo